

ΟΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΑΧΗΣ ΣΤΗΝ ΔΥΣΗ

Πως οι τεχνικές μάχης της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μεταδόθηκαν στην Γερμανία και επηρέασαν την πολεμική τέχνη της Δύσης τον Μεσαίωνα.

■ ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΓΕΩΡΓΑΣ, g_e_georgas@yahoo.gr

«Ο Στύγιος Πλούτωνα δεν τόλμησε να επιχειρήσει αυτό, που τόλμησαν να κάνουν ένας άμυαλος μοναχός και μια απατηλή γριά γυναίκα.

Εδώ καταγράφεται, πως γενικά όλοι οι ξιφομάχοι ή όλοι οι άντρες που κρατούν ένα σπαθί στο χέρι, ακόμα κι αν αγνοούν την τέχνη της ξιφασκίας, χρησιμοποιούν αυτές τις επτά θέσεις φυλάξεως, που μπορούν να περιγραφούν σε επτά στίχους:

“Επτά θέσεις φύλαξης υπάρχουν, η πρώτη κάτω από το χέρι, στον δεξιό ώμο δίνεται η δεύτερη, στον αριστερό η τρίτη, πάνω από το κεφάλι δίνεται η τετάρτη, στην δεξιά πλευρά η πέμπτη, στο στήθος δίνεται η έκτη και τέλος έχουμε αυτή που ονομάζεται langort”.

Από το εγχειρίδιο MS I.33

Το βιβλίο

Οι παραπάνω στίχοι ανήκουν σε ένα από τα αρχαιότερα εικονογραφημένα βιβλία μάχης, που ονομάζεται «Το βιβλίο μάχης του Walpurgis» ή αλλιώς MS I.33. Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας δίνει οδηγίες για το πώς πρέπει να ξιφομαχούν δύο μονομάχοι που δεν φορούν πανοπλίες, χρησιμοποιώντας σπαθί και μικρή ασπίδα τύπου buckler. Οι μονομάχοι που εικονίζονται στο βιβλίο μάχης είναι ένας μοναχός και ένας σπουδαστής ή μαθητής. Στις τελευταίες δύο σελίδες, ωστόσο, εικονίζονται ως μονομάχοι ο ίδιος μοναχός και μια γυναίκα που ονομάζεται Αγία Walpurga. Από αυτές τις εικονογραφήσεις συμπεραίνουμε ότι το βιβλίο δεν προοριζόταν για ιππότες, αλλά μάλλον ήταν εγχειρίδιο πολεμικής τέχνης για ανθρώπους που δεν ήταν ενταγμένοι στην τάξη των ιπποτών.

Ο μυστηριώδης συγγραφέας αυτού του εγχειριδίου πιθανολογείται ότι ήταν ο αδελφός Lutegerus, που μάλλον είναι η λατινική εκδοχή του γερμανικού ονόματος Liutger. Το βιβλίο είναι γραμμένο σε άσχημα εκκλησιαστικά λατινικά και φαίνεται ότι ο ιερέας το αντέγραψε από παλαιότερη πηγή, που ακόμα δεν έχει βρεθεί. Ο εικονογράφος του

1. Μερικές σελίδες με στάσεις μάχης του «Βιβλίου μάχης του Walpurgis» ή αλλιώς MS I.33.

2. Οι στάσεις μάχης του MS I.33 παραπέμπουν σε μια παλαιότερη του 14ου αιώνα πολεμική τέχνη, που δεν είναι άλλη από την Βυζαντινή.

3. Βυζαντινό γλυπτό με αναπαράσταση μάχης από την Βίβλο (Δαυίδ και Γολιάθ).

εγχειριδίου δεν είναι γνωστός και έχει δώσει πιο πολύ σημασία στον ρουχισμό, παρά στην σωστή θέση του σώματος της καρικατούρας. Οι καλλιτέχνες της εποχής αυτής δεν μπορούσαν να αναπαραστήσουν τις τρεις διαστάσεις στο χαρτί, με αποτέλεσμα ο παρατηρητής να μην μπορεί εύκολα να καταλάβει την σωστή θέση του σώματος.

Το ενδιαφέρον του βιβλίου του Lutegerus έγκειται στο γεγονός ότι οι τεχνικές σπαθασκίας που περιγράφει δεν ανταποκρίνονται στις συνθήκες μάχης και οπλισμού της μεσαιωνικής Δύσης του 14^{ου} αιώνα, στον οποίο χρονολογείται το εγχειρίδιο. Η έρευνα στην οποία προβήκαμε και την παρουσιάζουμε στην συνέχεια αποδεικνύει ότι οι τεχνικές μάχης του Lutegerus δεν προέρχονται από την γνωστή και κυρίαρχη στην Ευρώπη Γερμανική Σχολή Σπαθασκίας, αλλά από την Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, δηλαδή το Βυζάντιο.

Η έρευνα

Πρώτος ο Jeffrey Forgeng παρατήρησε ότι το «στυλ» του MS I.33 είναι διαφορετικό από τα στυλ άλλων εγχειριδίων μάχης του 14ου αιώνα, που καταγράφουν την μάχη με σπαθί και buckler. Εδώ πρέπει να υπογραμμίσουμε ότι οι Γερμανοί έχουν μακρά παράδοση στο στυλ αυτό, που θεωρείται καθαρά γερμανικό και που το υιοθέτησαν και άλλοι λαοί αργότερα. Το στυλ όμως του MS I.33 είναι διαφορετικό από τις οδηγίες που υπάρχουν σε μεταγενέστερα εγχειρίδια. Επομένως, η επικρατούσα άποψη ότι εγχειρίδιο MS I.33 είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα μάχης του 14ου αιώνα, δεν είναι ορθή.

Αν μελετήσει κάποιος προσεκτικά το εγχειρίδιο, θα παρατηρήσει ότι είναι αρκετά λεπτομερές στην περιγραφή των στόχων των επιθέσεων. Δεν έχει χτυπήματα στον κορμό, ούτε και σε χαμηλότερους στόχους,